

دادند. طبق گزارش‌ها، تهران پیشنهاد داد گفت‌وگوهای هسته‌ای با ایالات متحده را در چپنشی چندجانبه ادامه دهد و به آژانس اجازه دهد از یکی از سایت‌های هسته‌ای بمباران شده بازدید کند. به نظر می‌آید ایران این پیشنهاد را هم داده بود که اگر ماشه به شکل دائم حذف شود، در فاصله ۴۵ روز گزارشی از ذخایرش به آژانس بدهد؛ اما تروئیکا مدعی شد هیچ کدام از این پیشنهادات برای رسیدگی به تهدید مربوط به منع گسترش کافی نیستند و تعهد ملموسی از سمت تهران برای آن‌ها حاصل نمی‌کند.

بدهمی از وضعیت بازی

تروئیکا سال‌ها در مقابل برنامه هسته‌ای ایران که در شتاب بود، زمان خرید و رواداری خود را افزایش داد؛ پس چرا، حالا درست زمانی که برنامه هسته‌ای ایران عقب رانده شده، حاضر نشد سر ماشه عقب بنشیند؟ یک ارزیابی حاکی است آن‌ها بر سر این قمار کردند که فشار زمانی و سایه تهدید ازسرگیری حملات اسرائیل، ایران را مجبور خواهد کرد در موضع ضعف، جا بزنند. ایران چنین نکرد. مقامات ایران احتمالاً به این نتیجه رسیده بودند که حتی اگر خواسته‌های تروئیکا را بپذیرند، غرب شروطش را عوض خواهد کرد و بحث موشک‌ها را هم به میان خواهد کشید یا اینکه به‌رغم تلاش‌های دیپلماتیک، اسرائیل کارزار نظامی‌اش را از سر خواهد گرفت؛ چنان که در ماه ژوئن چنین کرد.

این هم ممکن است که تروئیکا تا حدی پذیرای پیشنهاد لحظه آخری ایران بوده، اما نتوانسته ترامپ را همراه کند. به دنبال حملات ماه ژوئن، به نظر می‌رسید ترامپ دیگر کاری به مسئله ایران ندارد. او مکرراً اعلام می‌کرد برنامه هسته‌ای ایران «ناپود شده‌است». استیو ویتکاف، مذاکره‌کننده ارشد ایالات متحده می‌گوید همچنان در تماس با ایران است اما سخنرانی طولیل ترامپ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد هیچ اثری از حصول توافق نداشت.

گزینه دیگر این است که شاید تروئیکا تصمیم گرفته از کارزار فشار حداکثری تازه‌ای حمایت کند. اگر چنین باشد، یعنی ماشه ابزاری برای مجازات ایران بوده (بابت تأمین پیمان برای روسیه) و نیز برای جلب‌نظر چهره‌های جنگ‌طلب در دولت ترامپ (مثل مارکوروبیو[وزیر خارجه]) با توجه به نیاز اروپایی‌ها برای جلب حمایت ایالات متحده برای اوکراین. در نهایت، انگیزه ماشه هر چه بوده باشد، ایران و اروپا هر دو به لحاظ دیپلماتیک آسیب دیدند.



تروئیکا سال‌ها در مقابل برنامه هسته‌ای ایران که در شتاب بود، زمان خرید و رواداری خود را افزایش داد؛ پس چرا، حالا درست زمانی که برنامه هسته‌ای

شده، حاضر نشد سر ماشه عقب بنشیند؟ یک ارزیابی حاکی است آن‌ها بر سر این قمار کردند که فشار زمانی و سایه تهدید ازسرگیری حملات اسرائیل، ایران را مجبور خواهد کرد در موضع ضعف، جا بزند. ایران چنین نکرد

همه یا هیچ

اروپایی‌ها قوی‌ترین اهرم‌شان علیه ایران را مصرف کرده‌اند و بعد از این کار، حالا دیپلمات‌های اروپایی بر سر دوراهی‌اند. می‌توانند بعد از ماشه، راهی برای فرودی نرم ایجاد کنند با هدف ایجاد فضای دیپلماتیکی تازه، برای توافق هسته‌ای تازه، یا می‌توانند به تیم روبیو بپیوندند و فشار را مؤکد کنند. انتخاب گزینه دوم، اشتباهی فاحش خواهد بود.

سیاست فشار حداکثری واشنگتن علیه ایران که شامل خروج سال ۲۰۱۸ او از توافق هسته‌ای و هدفش برای بستن جریان صادرات نفت ایران می‌شود، تا اینجا نتیجه‌اش ایرانی بوده که برنامه هسته‌ای‌اش، نزدیک به سطح تسلیحاتی است و ضمناً منجر به تقابل نظامی پرهزینه‌ای هم شده است. حتی بمباران ایران شاید فقط برنامه‌اش را بین یک تا دو سال عقب انداخته باشد. در مقابل، توافق هسته‌ای این گزینه را بدون شلیک یک گلوله ۱۲ ماه به تأخیر انداخته بود. افزایش فشار غرب حالا ممکن است اسرائیل را تشجیع کند که در مقابل ایران، با حملات دوره‌ای نظامی، راهبرد «چمن‌زنی» را در پیش بگیرد. [این اصطلاح مربوط به راهبردی است که در محافل اسرائیلی درباره قلمروهای فلسطینیان به کار می‌رود.

معنایش این است که بر اساس این راهبرد، اسرائیل باید هرازگاهی حمله‌ای گسترده به فلسطینیان داشته باشد، نیروهای آن‌ها را در آمار بالا بکشد و زیرساخت‌ها و تجهیزات‌شان را تخریب کند تا فلسطینیان هرگز نتوانند از سطح مشخصی بالاتر بیایند، همان‌طور که صاحب زمینی با چمن، هرازگاهی باید آن را کوتاه کند.] اگر اسرائیل جنگش با ایران را از سر بگیرد، بسیار محتمل است که کشورهای همسایه و شرکای اروپایی را هم به میان ماجرا بکشد.

به گوشه انداختن ایران هم‌زمان به معنای هل‌دادنش به سمت چین و روسیه نیز هست. درحالی‌که غرب مسیر ماشه را ادامه داد و پیش برد، مسکو و تهران به توافقی رسیدند که در ایران نیروگاه‌های هسته‌ای بسازند. به‌علاوه ممکن است تهران به سمت چین و پاکستان هم مایل شود تا دفاع هوایی و موشک‌هایش را در این دوران پس از جنگ ۱۲ روزه، بازسازی کند. همان‌طور که تروئیکا فشارش را افزایش می‌دهد، تهران احتمالاً واکنش نشان خواهد داد. این ممکن است شامل تقویت ماشین جنگی روسیه علیه ناتو هم بشود.

بازی درست

همچنان گزینه جایگزین وجود دارد. بعد از ماشه، ائتلافی گسترده از کشورهای اروپایی ورای تروئیکا باید به سمت محدودکردن آسیب‌ها تغییر مسیر دهند. در واقع، مقامات ارشد ایران در نشست امسال مجمع عمومی سازمان ملل، به‌رغم سایه ماشه، با تعداد زیادی از مقامات اروپایی دیدار کردند، حاکی از اینکه دیپلماسی همچنان برای تهران گزینه است. رهبران اروپایی باید این مسیر را به ترامپ پیشنهاد کنند، به عنوان روشی برای مدیریت مسئله هسته‌ای ایران، بدون دست یازیدن به حملات تازه‌ای که دوباره شکاف‌ها را در جریان «ماگا» باز خواهد کرد. هدف فوری باید دنباله‌ای از توافقات کوچک با تهران باشد که تشدید بیشتر تنش هسته‌ای را متوقف کنند و میزانی اعتماد بین غرب و ایران ایجاد کند. این رویه در ابتدا می‌تواند با خوبستن‌داری شروع شود؛ مثلاً، تهران بپذیرد غنی‌سازی را ادامه ندهد و در مقابل غرب صادرات نفت ایران را محدود نکند. بعد باید به این سمت رفت که ایران اجازه بازرسی‌های بین‌المللی را از برخی سایت‌های هسته‌ای بمباران‌شده بدهد (و بعد این اجازه را گسترش دهد) و در مقابل از ایالات متحده تضمین دریافت کند که از حملات دوباره از سوی اسرائیل در آینده حمایت نخواهد کرد.

این می‌تواند به ایالات متحده و ایران فضای تنفس بدهد تا به آرامی تنش‌ها را پایین بیاورند و گفت‌وگوهایی معنادارتر را پیش ببرند؛ به‌خصوص اگر عربستان سعودی هم بتواند از بهبود روابطش با تهران جهت حمایت از این روند استفاده کند. اروپایی‌ها، مثل کشورهای حاشیه خلیج [فارس] باید از تعامل به عنوان ابزاری برای کاهش تنش استفاده کنند؛ به‌خصوص در کاهش احتمال درگیری بر سر اوکراین و البته همین‌طور جهت مذاکره، برای آزادکردن زندانیان اروپایی در ایران.

در نهایت، پرکردن شکاف بین تهران و واشنگتن بر سر توافق هسته‌ای تازه ممکن است غیرممکن از کار دربیاید. ممکن است اروپایی‌ها مجبور شوند، موضع انتظار اتخاذ کنند تا زمانی که سیاست‌ها در یک طرف تغییر یابد. پایتخت‌های اروپایی به شکل سنتی تلاش کرده‌اند از جنگ بر سر برنامه هسته‌ای ایران جلوگیری کنند. این نقش را آن‌ها باید دوباره از آن خود کنند. نباید اجازه دهند ماشه، دیپلمات‌های اروپایی را از صحنه خارج کند یا آن‌ها را به سمت رویکردی تهاجمی با رهبری ایالات متحده هل دهد که خطر درگیری بیشتر را به همراه دارد.



چندانی نیست. ترامپ، هفته گذشته در سازمان ملل باز ادعایش را تکرار کرد که برنامه هسته‌ای ایران، «کاملاً ناپود» شده است: «ما کاری کردیم که ۲۲ سال بود می‌خواستند انجام شود.»

ایالات متحده، فقط تأسیسات هسته‌ای را هدف گرفت. اسرائیل به ساختمان‌های مسکونی، یک‌زندان ایران وشبکه تلویزیون ملی ایران نیز حمله کرد. بمب‌ها و پهپادها، مقامات نظامی و دانشمندان هسته‌ای را کشتند اما جان صدها غیرنظامی‌راهم گرفتند. خودپزشکیان هم آسیب جزئی دید، در حمله‌ای که به نظر می‌رسید هدفش حذف مقامات ارشد دولت ایران وتخریب ساختار سیاسی بوده است؛ اما رئیس‌جمهور ورهبر ماندند، نظام ژنرال‌های ترورشده را به‌سرعت جایگزین کرد و ایرانی‌ها هم از ابتدا، به‌رغم ناراضی‌ت‌هایشان از حاکمان، علیه این حملات متحد شدند. پزشکیان در دیدار ش با دانشگاهیان و روزنامه‌نگاران، اسرائیل را متهم کرد منطقه را بی‌ثبات کرده، در غزه مرتکب نسل‌کشی شده و دیگر قوانین بین‌المللی را نقض کرده. پزشکیان گفت ایالات متحده با حمایت از اسرائیل ثابت کرده حرف‌هایش درباره حقوق بشر دموکراسی، «شعارهایی توحالی» هستند: «شمایید که دارید دنیا را به آتش می‌کشید. بس کنید! بس کنید!»

شنبه‌شب، وقتی تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران دوباره اجرایی شدند، وزارت خارجه آمریکا گفت «دیپلماسی هنوز یکی از گزینه‌هاست»؛ اما عدم تقارن بین ایران، قدرتی منطقه‌ای و ایالات متحده، قدرتی جهانی، برای مدت‌ها تلاش‌ها برای حل اختلافات را به شکلی که وجهه ایران حفظ شود، ناکام گذاشته است. پزشکیان اذعان کرد بازگشت تحریم‌های سازمان ملل که بیشتر به نقل‌وانتقال تسلیحات تأثیر می‌گذارند اما محدودیت‌هایی تازه را بر افراد و ترتیبات تجاری هم اعمال می‌کند، مشکلاتی بیشتر برای کشورش ایجاد خواهند کرد؛ کشوری که همین حالا هم از مشکلات اقتصادی شامل تورم بالا، بیکاری و کمبود آب و برق رنج می‌برد؛ اما گفت حمله به ایران اثر معکوس داشته و ایران در مقابل قدری تسلیم نخواهد شد.

از زمان خروج ایالات متحده از برجام، ایران بر ترمیم روابط با رقبای منطقه‌ای، شامل عربستان سعودی متمرکز بوده‌است و نیز بر نزدیک‌ترشدن به چین، به عنوان قدرت نوظهوری جهانی که از لغزش‌های ایالات متحده درباره غزه و نیز تجارت بین‌الملل، بهره برده است. پزشکیان اذعان کرد: «بزرگترین چالش، اختلافات سیاسی داخلی است. اگر بتوانیم بر آن‌ها غلبه کنیم، می‌توانیم در کار با همسایگان موفق باشیم. تا جایی که به روابط با ایالات متحده مربوط است، رئیس‌جمهور ایران چنین گفت: «صداقت و حسن نیت‌تان را نشان دهید، ما دو قدم رو به جلو بر خواهیم داشت. ما را بزنید، ما هم شمارا می‌زنیم.»

ترجمه: روح‌اله نغعی

دیپلمات‌ها

تحریم‌های جدید بریتانیا علیه ایران

وزارت دارایی بریتانیا در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که در چارچوب به‌روزرسانی فهرست تحریم‌ها، افراد و نهادهای جدیدی به دلیل آنچه «ارتباط با برنامه هسته‌ای ایران» عنوان شده، مشمول مسدود شدن دارایی‌ها و محدودیت‌های مالی قرار گرفته‌اند. این بیانیه همچنین به بانک‌ها و مؤسسات مالی دستور داده است حساب‌ها و منابع اقتصادی اشخاص نام‌برده را مسدود و هرگونه معامله با آنان را متوقف کنند. بر اساس این اطلاعیه، در مجموع ۱۲۱ نام جدید به فهرست تحریم‌ها اضافه شده است که شامل اشخاص حقیقی و حقوقی مختلف می‌شود. در میان این افراد و نهادها، برخی مقامات و کارشناسان سازمان انرژی اتمی ایران، فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شرکت‌های وابسته به صنایع دفاعی، مراکز تحقیقاتی و چند بانک ایرانی از جمله بانک سپه دیده می‌شود. بر اساس جزئیات منتشرشده، فهرست تحریم‌ها شامل سازمان انرژی اتمی ایران و مراکز وابسته در اصفهان، نطنز و کرج، برخی شرکت‌های مالی و کشتیرانی، چند شرکت صنعتی و تحقیقاتی از جمله نوین انرژی و مصباح انرژی و همچنین جمعی از فرماندهان ارشد سپاه پاسداران و مدیران و کارشناسان مرتبط با برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران است. وزارت دارایی بریتانیا اعلام کرده است که مؤسسات مالی موظفند دارایی‌های افراد و نهادهای نام‌برده را مسدود کرده و هرگونه مبادله یا ارائه خدمات مالی به آنان را گزارش دهند. بر اساس این اطلاعیه، رعایت نکردن این مقررات یا تلاش برای دور زدن آن، می‌تواند پیامدهای کفیری در پی داشته باشد.



ایران خواستار تحریم اسرائیل شد

علی بحرینی، سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در ژنو در نشست شصتم شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد که با هدف بررسی گزارش جدید درباره فعالیت شرکت‌های درگیر در شهرک‌سازی رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی فلسطین برگزار شد، با استقبال از به‌روزرسانی پایگاه داده کمیسر عالی حقوق بشر و قدردانی از اقدام کمیسرین تحقیق فلسطین، بر وقوع جنایت نسل‌کشی در غزه تأکید کرد. وی با اشاره به عنصر «قصد خاص» در نابودی یک گروه، شواهد رفتاری و اظهارات مقامات اسرائیلی را نشان‌دهنده وجود چنین قصدی دانست و تصریح کرد که این موضوع از منظر حقوقی غیرقابل چشم‌پوشی است. این گزارش که از سوی «اندا الناشف» معاون کمیسر عالی حقوق بشر ارائه شد، بر اساس قطعنامه‌های ۳۶/۳۱ و ۲۵/۵۳ شورای حقوق بشر تهیه شده و شامل بررسی ۲۱۵ شرکت اولویت‌دار از میان ۵۹۶ مورد ادعایی است. در این گزارش تأکید شده که پایگاه داده صرفاً شرکت‌هایی را پوشش می‌دهد که در فعالیت‌های مستقیم مرتبط با شهرک‌سازی، از تأمین تجهیزات و خدمات بانکی تا بهره‌برداری از منابع طبیعی و تخریب محیط‌زیست، مشارکت دارند. معاون کمیسر عالی همچنین با اشاره به نظر مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در ژوئیه ۲۰۲۴، سیاست‌های اسرائیل را ناقض حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین دانست و از دولت‌ها خواست تعهدات خود را برای عدم حمایت از حضور غیرقانونی این رژیم در سرزمین‌های اشغالی رعایت کنند.

ادامه سر مقاله

اینها در کنار تهدید و حمله به ونزوئلا بخشی از اقداماتی است که ترامپ در داخل و خارج آمریکا فقط طی چند روز اخیر در حال انجام و گفتن آنهاست و همگی نشان‌دهنده وضعیت جدید سیاسی حاکم در جهان است. چه خوشمان بیاید و چه بدمان بیاید، با ساختار جدیدی در نظام بین‌المللی مواجهیم. آنان که می‌گویند باید به استقبال ترامپ رفت و همه جوهره با او کنار آمد همان قدر ماجرا را ساده‌سازی می‌کنند که گروه مقابل‌شان پیشنهاد ایستادگی و تقابل را می‌دهند. مسئله شکل‌گیری وضعیت جدید در نظام بین‌المللی است و آن را نباید به ویژگی‌های رفتاری و اخلاقی ترامپ تقلیل داد. تحولات رسانه‌ای، مسئله چین، جنگ‌های غزه و اوکراین، تغییرات سیاست‌های اقتصادی و شاید از همه مهم‌تر تغییرات فن‌آوری و الکتروتنکنیک چیزی نیست که بتوان آنها را نادیده گرفت و به روانشناسی فردی ترامپ تقلیل داد. بنابراین، تطبیق خود و کشور با این وضع جدید بسیار سخت و حتی زمان‌بر است و پاسخ به این پرسش در صلاحیت کارشناسان است. ولی شاید بتوان به یک ایده تأکید کرد. اینکه اجازه ندهیم، سبیل و هدف این وضعیت جدید شویم. تا حد ممکن سر خود را پایین بگیریم تا این موج شکل بگیرد و عبور کند. ما از مواجهه با این وضعیت سودی نمی‌بریم، حداقل اجازه ندهیم زبان اصلی آن متوجه ایران شود.